

DOI 10.31558/2519-2949.2023.1.8

УДК 327.56(73)+327.8

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8881-8274>*Дудко І. Д., Навчально-науковий інститут публічного управління і державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИЙ КУРС Д. ТРАМПА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ НОВОГО СВІТОПОРЯДКУ

У статті авторка здійснила огляд зовнішньої політики Сполучених Штатів за каденції Д. Трампа. Зовнішня політика США у 21 столітті характеризується стратегічною спрямованістю на глобальне лідерство, формування нового світового порядку та активне використання інформаційного простору як зовнішньополітичного інструменту, який сприяє втіленню національних інтересів. Такий підхід спричиняє значні наслідки через підходи президентських адміністрацій щодо розуміння та реакції на глобальні виклики та загрози, які виникають унаслідок політики окремих країн і їхніх регіональних альянсів.

Здійснено спробу проаналізувати зовнішньополітичний курс Д. Трампа упродовж його каденції. Суперечлива риторика в ході передвиборчої кампанії значно відрізняється від зовнішньої політики Трампа на посаді президента США. Серед заяв були обіцянки налагодити відносини з Росією, уникати втягування у конфлікти на Близькому Сході, відмовитися від ідеї поширення демократії у світі, щодо використання збройних сил як інструменту впливу у міжнародних відносинах тощо.

У даній статті увага авторки також прикута до американо-російських та американо-українських відносин, які подекуди були контрверсійними. Розглянуто зовнішньополітичну доктрину Трампа, зміст якої полягав у ескалації заради деескалації. Виявлено та описано випадки використання Трампом публічних заяв як ефективного засобу впливу на інформаційний простір, спрямованого на зміцнення влади президента та зовнішньої політики США. Політика Д. Трампа, його міжнародна політична суб'єктність, свідчать про коливання в межах традиційної американської парадигми інтервенціонізму та ізоляціонізму.

Ключові слова: зовнішня політика США; україно-американські відносини; новий світопорядок; міжнародна політична суб'єктність; інформаційний простір.

Вступ.

Зовнішня політика США у 21 столітті характеризується стратегічною спрямованістю на глобальне лідерство, формування нового світового порядку та активне використання інформаційного простору як зовнішньополітичного інструменту, який сприяє втіленню національних інтересів. Такий підхід спричиняє значні наслідки через підходи президентських адміністрацій щодо розуміння та реакції на глобальні виклики та загрози, які виникають унаслідок політики окремих країн і їхніх регіональних альянсів [Див. 2; 16].

Постановка проблеми. Мета статті полягає у спробах проаналізувати основні напрямки зовнішньої політики Вашингтона за каденції Д. Трампа. Визначена мета передбачає виконання таких завдань: 1) розглянути окремі напрямки зовнішньої політики экс-президента США Д. Трампа; 2) виявити основні аспекти зовнішньополітичної доктрини президента Трампа; 3) з'ясувати як зовнішньополітичні кроки сприяли формуванню світопорядку, започаткованого його попередниками; 4) окреслити особливості американо-українського співробітництва.

Аналіз останніх досліджень. Чимало досліджень науковців, як українських, так і закордонних, присвячено аналізу зовнішньої політики Д. Трампа. Серед українських доробків слід згадати колективну монографію Є.А. Макаренка, І.І. Погорської, М.М. Рижкова “Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях” [1]; колективну монографію пам'яті Є. Камінського “США і світ XXI століття” [12]; статтю І.Д. Дудко “Феномен стратегічного партнерства США і України: ретроспектива і сучасність” [7]; статтю І.М. Шамари, Д.Р. Костанді [17]; статтю Т. Струтинської та О. Гушпіт “Європейський напрям зовнішньої політики Дональда Трампа” [10]; статтю О.І. Брусилівської “Гібридна стратегія адміністрації Д. Трампа у контексті реконфігурації світоустрою” [3] тощо.

Серед західних дослідників, привертають увагу праці, серед яких: доповідь комітету міжнародних відносин Конгресу США [23]; стаття М. Люцентіні “Прогноз зовнішньої політики США за каденції Д. Трампа ” [21]; стаття А. Дімітрової “Зовнішня політика Д. Трампа під лозунгом “Америка – передусім” [19] та багато інших.

Основна частина. Із приходом до влади Д. Трампа зовнішня політика Сполучених Штатів зазнала змін, зокрема, у таких сферах як клімат, енергія, коронавірус, контртероризм, кібербезпека і цифрова політика, оборона, дипломатія і зовнішня допомога, економічна політика, імміграція, торгівля. Політика Д. Трампа значною мірою вплинула на відносини з Китаєм, Близьким Сходом, Північною Кореєю, Росією, Венесуелою та Латинською Америкою. Через обмеження у обсязі статті ми торкнемось лише деяких питань зовнішньої політики Д. Трампа.

Історія зовнішньої політики США віддзеркалює генезис доктрин, які трансформувались зі зміною тієї чи іншої політичної партії та очільником держави, тобто президентом. Усі доктрини, взяті на озброєння президентами-попередниками заклали фундамент для чітко визначеного зовнішньополітичного курсу Сполучених Штатів, спрямованого на зміцнення політичного, економічного та культурного впливу Вашингтона. Доктрини, як інструмент та виправдання зовнішньої політики США, перетворили Америку на суперпотугу, яка значною мірою впливає на перебіг подій у світі, формує регіональну та світову політику сучасності. Д. Трамп, який змінив на посаді президента Б. Обаму, попри критику та недоліки у зовнішньополітичній сфері, сприяв формуванню нового світопорядку, який відповідав інтересам Сполучених Штатів.

Передвиборча риторика Трампа була сповнена суперечливих заяв і гучних обіцянок. Проте, обіцянки кандидата та президента Трампа суттєво різняться. У ході кампанії Трамп якось зауважив, що Путін був сильним лідером, якого поважають у власній країні, тому було б непогано порозумітися з Путіним. Виборці сприйняли таку заяву як намір Трампа відновити відносини з РФ. Проте, обійнявши посаду, лідер США не поспішав налагоджувати відносини з Москвою. Про це він заявив в інтерв'ю виданню The New York Times. Трамп, зокрема, розповів про те, що вже поговорив із президентом Володимиром Путіним по телефону, однак не уточнив тему розмови. Трамп наголосив, що було б непогано “ужитися” з Путіним, проте відкинув думку про те, що можливе потепління відносин з РФ буде називатися “перезавантаженням” [5].

У передвиборчій кампанії звучали заяви про те, що США вийдуть з НАТО, якщо союзники не збільшать витрати на оборону, що, в свою чергу ставить питання про майбутнє Північноатлантичного альянсу. Складалося враження, що нова адміністрація дасть Путіну свободу в питаннях конфлікту з Україною та підтримки Сирії. Схоже на те, що Трамп відмовиться від політики поширення демократії в світі, яку підтримував Б. Обама. Проте це була лише риторика, що збурила інформаційний простір. Враховуючи заяви кандидата, ідеологічну еkleктику Д. Трампа, зовнішня політика нової адміністрації буде спрямована в трьох напрямках: 1) посилення американського націоналізму та відмову від глобалізму; 2) війна з ісламським екстремізмом і джихадистським тероризмом; 3) повернення до Realpolitik [18]. Під останньою розуміють політику або дипломатію, яка спирається на владу й реальні умови та можливості. Реальна політика зосереджена на силі та здатності впливати на рішення інших країн, а не на ідеалах, моралі, або принципах. Як показали подальші кроки на світовій арені, Сполучені Штати за каденції Д. Трампа, здійснюють зовнішню політику, яка базується на здатності Вашингтона впливати на рішення інших країн, ігноруючи мораль та ідеали, тобто провадять прагматичну зовнішню політику.

Новообраний американський президент продовжив політику формування нового світового порядку, яка полягала у виборі тих чи інших інструментів впливу на інші держави, в залежності від ситуації та балансу сил. Свідченням зміни підходу у зовнішній політиці стали події 7 квітня 2017 року, коли військові США атакували ракетами “Томагавк” аеродром Шейрат на заході Сирії. Руйнувань зазнали літаки, заправні станції та злітно-посадкові смуги, з яких злітали літаки, які несли на борту хімічну зброю, яку використовували проти місцевих повстанців у провінції Ідліб.

Напередодні атаки, постійний представник США в ООН Ніккі Гейлі на засіданні Ради безпеки заявила, що, коли “Організація Об'єднаних Націй не здатна виконати свій обов'язок і діяти колективно, в житті держав настає час, коли ми змушені діяти самостійно” [11].

Путін назвав американські удари по Сирії “агресією проти суверенної держави під вигаданим приводом”, а дії Трампа “підтримкою міжнародного тероризму”. І хоча Москва вже повідомила, що російські військові продовжать підтримувати сирійську армію, проте не коментувала той факт, що російські комплекси С-300 та С-400, які перебували у Сирії, не захистили путінського союзника.

Попередньо Трамп проінформував конгресменів про свої плани, проте Конгрес контрудар не затверджував. Незважаючи на це, президент США має право застосувати силу для захисту інтересів Сполучених Штатів. Провідні сенатори після бомбардування висловилися на підтримку дій Трампа. Навіть демократи зауважили, що сирійський режим треба покарати за злочин проти сирійців, який вбив близько сотні людей. “На відміну від попередньої адміністрації, президент Трамп в поворотний для Сирії момент піднявся і діяв. І за це він заслуговує на підтримку американського народу”, – зазначили сенатори [13]. Ракетний удар свідчить про вірність політичній традиції США і різкий розворот у політиці Трампа, який у передвиборчій кампанії виступав проти втягування США в близькосхідні конфлікти. Попри риторичні заяви, дії США віддзеркалюють ставлення Вашингтона до подій на Близькому Сході, до якого, судячи з реакції Москви, Путін не був готовий. У зовнішній політиці Трамп поступово посилює воєнний компонент як інструмент стратегії, зміцнюючи його зовнішньополітичну суб’єктність.

За його каденції було посилено санкції проти Ірану, хоча, з іншого боку, пообіцяв в майбутньому переглянути умови ядерної угоди, досягнутої упродовж тривалих міждержавних перемовин. За каденції Трампа погіршилися відносини з Китаєм. Д. Трамп розпочав торгові війни з КНР, застосовуючи тарифи до китайських товарів, що викликало аналогічні кроки Китаю. Було накладено обмеження на провідні китайські технологічні компанії, що діяли на території США. В 2016 році він став одним із перших президентів США, починаючи з 1979 року, який зустрівся з лідером Тайваню. За його вказівкою було посилено патрулювання ВМС США в Тайванській протоці і збільшено продаж зброї Тайваню.

Окрім Близького Сходу та Китаю, політика США була спрямована на центральну та східну Європу. У серпні 2019 року президент Трамп та очільник Румунії К. Йоганніс обговорили на зустрічі співпрацю в межах Альянсу та збільшення кількості американських військових на румунській території. Клаус Йоганніс заявив, що Румунія хоче мати більше військових в багатонаціональному підрозділі і повітряній поліції. Він також підкреслив, що обговорив з Трампом питання безпеки в Чорному морі і зміцнення східного флангу НАТО [9].

Східноєвропейська політика Вашингтона охоплювала відносини з РФ та Україною. Американо-російські відносини були непростими, хоча з точки зору передвиборчої кампанії Трамп неодноразово висловлювався за зміцнення контактів з Росією. Президент США Дональд Трамп скасував зустріч з президентом Росії Володимиром Путіним через полон українських моряків. Про це він написав у своєму Твіттері: “Виходячи з того, що кораблі та матроси не повернулися в Україну з Росії, я вирішив, що всім зацікавленим сторонам буде краще скасувати заплановану зустріч в Аргентині з президентом Володимиром Путіним”, – йдеться в твіті. “Я з нетерпінням чекаю змістовного саміту знову, як тільки ця ситуація буде вирішена!”, – додав Трамп [14]. Зустріч двох лідерів, Трампа та Путіна, відбулася в червні 2019 року в Осаці, на зустрічі G20. За повідомленням Білого дому, серед тем розмов домінували: Україна, Венесуела, Іран і Сирія. ЗМІ отримали суперечливі звістки від обох сторін, оскільки Трамп відповів журналістам, що не обговорював із Путіним питання захоплених українських моряків. А Путін стверджував, що під час якоїсь із розмов президент США порушував це питання.

Зустріч двох президентів і її результат був прогнозованим, тобто без домовленостей, оскільки їх і не передбачалось. Відомо, що ні попередні розмови Помпео з Лавровим, ні остання зустріч Болтона з Патрушевим в Єрусалимі, ні будь-які інші контакти – не змінили позицію Москви по жодному з ключових питань [6]. Варто зауважити, що Сполучені Штати та Росія дотримуються різних позицій з низки питань, починаючи від агресії Москви проти України, ситуації у Венесуелі, Ірані, Сирії до скорочення озброєнь і невтручання у вибори у Сполучених Штатах, у яких підозрюють Росію. І це не повний перелік питань, які обговорювали упродовж зустрічей у Японії. Як показали наступні події, Росія не звертала увагу на зауваження США, продовжуючи агресивну політику. А запроваджені санкції суттєво не впливали на зовнішньополітичний курс РФ. З точки зору Вашингтона, Трамп, під час зустрічі з Путіним, ставив питання формально, він не надто переймався зовнішньополітичними проблемами у відносинах з РФ, оскільки на першому місці були національні інтереси США. І той факт, що навіть втручання у вибори США послабило його суперників, зіграло йому на користь.

Білий дім також заявив, що президент Трамп мав зустріч із канцлеркою Німеччини Ангелою Меркель, у ході якої торкнулися питання підтримки економічних реформ в Україні. Політики також обговорили активність Ірану, близькосхідні проблеми, зокрема, ситуацію в Лівії. Ангела Меркель,

в свою чергу, раніше заявляла, що обговорить з президентом США низку питань, пов'язаних з торгівлею, інвестиціями, ситуацію в Західній Африці та боротьбу з тероризмом [8].

Зовнішньополітичну доктрину Трампа можна виразити коротко – ескалація заради деескалації. Її зміст полягає в тому, щоб створити напруження у відносинах з певною країною і таким чином змусити її керівництво сісти за стіл перемовин і вирішити давно назрілі питання. Частково можна з цим погодитись, проте ми також дотримуємось думки, що глибоко укорінені політичні традиції здійснюють суттєвий вплив на очільників США, і президент Трамп не є винятком. Зовнішня політика Вашингтона ґрунтується на засадах реалізму, а не ліберального ідеалізму. Згідно з переконанням реалістів, міжнародна спільнота тяжіє до державо-центричної структури, в якій національний суверенітет є вагомішим, ніж урядова інституція. У внутрішній політиці система влади США стоїть на захисті індивідуальних прав і обмеженої урядової влади, проте у зовнішній політиці США захищають право на суверенітет країни і стають на захист тієї або іншої країни у випадку втручання в її внутрішні справи з боку інших країн. Частково такою позицією можна пояснити зовнішньополітичну стратегію Вашингтона як світового актора [20, с 51-70; 22]. У даному випадку слід також брати до уваги національні інтереси США, які охоплюють кілька сфер діяльності одночасно – воєнні, політичні, інформаційні, економічні тощо.

Американо-українські відносини стали продовженням політики Б. Обама, про що свідчить двостороння співпраця у низці сфер, зокрема, у енергетиці, торгівлі тощо. США підтримали економічні реформи, які Україна намагалася втілити попри внутрішні протиріччя. Обидві країни зауважили важливість роботи Українсько-американської ради з торгівлі та інвестицій для нарощування двосторонньої торгівлі та інвестицій шляхом скасування існуючих бар'єрів у торгівлі, покращення регуляторного середовища та ділового клімату. Обидві сторони мали намір продовжувати спільну роботу у напрямі розвитку та реформування енергетичного сектору України для зміцнення української економіки і посилення безпеки. Україна підкреслила намір нарощувати власний видобуток нафти та газу, відокремити функції газотранспортної системи, а також висловила зацікавленість в участі американських компаній у цих зусиллях та у програмах, спрямованих на підвищення енергоефективності. Обидві сторони також підкреслили необхідність продовження транзиту природного газу територією України та зробили особливий наголос на своїй опозиції до енергетичних проєктів, що загрожують енергетичній безпеці та диверсифікації енергопостачання до Європи. Зокрема, Сполучені Штати та Україна наголосили на продовженні координації зусиль, спрямованих на припинення реалізації будівництва російських трубопроводів, які зашкодять економічній та стратегічній стабільності України, таких як "Північний потік – 2" та друга лінія "Турецького потоку" [4].

Компонентом розвитку двосторонніх відносин були візити американських високопосадовців до України. Якщо не рахувати приїзду радника президента США з нацбезпеки Джона Болтона на День незалежності України, візит міністра енергетики США Ріка Перрі став візитом найповажнішого представника американського уряду в Україну у 2018-му році. У цьому є й певний символізм, враховуючи важливість енергетичних питань у двосторонніх відносинах. Сполучені Штати упродовж згаданого періоду досить активно опонували реалізації проєкту "Північний Потік-2". Проте відбувалося це передусім за допомогою заяв або резолюції Палати представників Конгресу США, яка, між тим, має лише рекомендаційний характер.

Делегація України на чолі із заступником секретаря Ради національної безпеки і оборони С. Демедюком узяла участь у 28-му засіданні спільної робочої групи Україна-НАТО з оборонно-технічного співробітництва. В ході засідання сторони розглянули результати співробітництва з НАТО у 2019 році у сфері озброєнь і реформування національного оборонно-промислового комплексу та визначили пріоритетні завдання на 2020 рік. 12 грудня 2019 року, за підсумками засідання, сторони підписали оновлену редакцію дорожньої карти Україна-НАТО з оборонно-технічного співробітництва [15].

Висновки. Зовнішньополітична стратегія Д. Трампа свідчить про тенденцію до утвердження нового світового порядку, започаткованого Дж. Бушем-мол. та Б. Обамою. Зовнішня політика Д. Трампа віддзеркалює ключові засади та політичну традицію Сполучених Штатів. Його зовнішньополітичні кроки суттєво відрізняються від дій його попередників – Дж.В. Буша та Б. Обама. Д. Трамп послуговується риторикою як ефективним інструментом інформаційного простору, спрямованого на зміцнення влади та зовнішньої політики США. Вважаємо, що політика Д. Трампа, його міжнародна політична суб'єктність, відображає коливання в межах традиційної парадигми – коливання між інтервенціонізмом та ізоляціонізмом.

Бібліографічний список:

1. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях: Колективна монографія / Макаренко С. А., Погорська І. І., Рижков М. М. та ін. К. : Центр вільної преси, 2014. 542с.
2. Бжезінський Зб. Вибір: світове панування чи світове лідерство; [пер. з англ. А.Ю. Іщенко]. К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.
3. Брусилівська О.І. Гібридна стратегія адміністрації Д. Трампа у контексті реконфігурації світоустрою *Міжнародні та політичні дослідження*. 2019. Том 23. Вип. 32. С. 13-26. URL: <https://doi.org/10.18524/2304-1439.2019.32.173834> (дата звернення: 10.09.2021).
4. *В Україні нема більшого друга, ніж США. Про що домовилася Комісія стратегічного партнерства. Новинаря*. 17.11.2018. URL: <https://novynarnia.com/2018/11/17/us-ua-comission/> (дата звернення: 10.10.2021).
5. Дацюк О. Знайти 6 відмінностей: як змінилась риторика Трампа після перемоги на виборах. *Номадске*. 30.11.2016. URL: <https://hromadske.ua/posts/tramp-obitsianku-vyboru> (дата звернення: 10.10.2021).
6. Довгопол Я. Зустріч Трамп – Путін: Ця дивна любов до диктаторів. *Укрінформ*. 03.07.2019. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2732651-zustric-tramprputin-ca-divna-lubov-do-diktatoriv.html> (дата звернення: 10.12.2021).
7. Дудко І. Д. Феномен стратегічного партнерства США і України: ретроспектива і сучасність. *Актуальні проблеми всесвітньої історії: стратегії партнерства і співробітництва в міжнародних відносинах* : зб. наук. пр.; редкол.: С. В. Толстов (заг. ред.) [та ін.]. Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2015. С. 57–67.
8. Кудрик В. Саміт G20: Трамп, Путін, зміна клімату та 39 кілограмів кокаїну. *Номадске*. 29.06.2019. URL: <https://hromadske.ua/posts/samit-g20-tramp-putin-zmina-klimatu-ta-39-kilogramiv-kokayinu> (дата звернення: 10.09.2021).
9. Розпутенко І. Україна – стратегічний союзник США? *Matrix*. 11.09.2019. URL: <https://matrix-info.com/ukrayina-strategichnyj-soyuznyk-ssha/> (дата звернення: 15.12.2021).
10. Струтинська Т., Гушпіт О. Європейський напрям зовнішньої політики Дональда Трампа. *Вісник прикарпатського університету. Політологія*. Том 1 № 13 (2019). С. 179-184.
11. США атакували в Сирії авіабазу сил Асада. *Радіо Свобода*. 07.04.2017. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news/28415594.html> (дата звернення: 19.12.2021).
12. США і світ XXI століття / Колективна монографія пам'яті Є. Камінського / [рецензенти : Г.М. Перепелиця, Л.О. Лещенко, В.П. Горбатенко, Б.О. Парохонський] / Монографія. К. : Центр вільної преси, 2012. 658 с.
13. “Томагавки” Трампа. Що кажуть про авіаудар по Сирії у США, Європі та Росії. *ТСН*. 07.04. 2017. URL: <https://tsn.ua/svit/tomagavki-trampa-scho-kazhut-pro-aviaudar-po-sirii-u-ssha-yevropi-ta-rosiyi-910095.html> (дата звернення: 25.12.2021).
14. Трамп скасував зустріч з Путіним через українських моряків. *Українська правда*. 29.11.2018. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2018/11/29/7199739/> (дата звернення: 04.12.2021).
15. Україна підписала оновлену редакцію Дорожньої карти Україна-НАТО з оборонно-технічного співробітництва. Рада національної безпеки і оборони України. 12.12.2019. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/3439.html> (дата звернення: 29.12.2021).
16. Фридман Дж. США залишаться єдиним глобальним лідером. *Голос Америки*. 28.06.2010. URL: <http://www.voanews.com/russian/news/EM-Feedman-2010-06-28-97343044.html> (дата звернення: 08.12.2021).
17. Шамара І.М., Костанді Д.Р. Сучасні концепції зовнішньої політики США: можливості та реальність. *Вісник ХНУ імені Каразіна*. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2019. Вип. 10.
18. Anthony N.C. The Illusive Search for a Trump Doctrine: Implications for U.S. Foreign Policy. *Journal of Political Science and Public Affairs*. 2017. Vol. 5. Issue 1. URL: <https://www.longdom.org/open-access/the-illusive-search-for-a-trump-doctrine-implications-for-us-foreign-policy-36292.html> (дата звернення: 14.12.2021).
19. Dimitrova A. Trump’s “America First” Foreign Policy: The Resurgence of the Jacksonian Tradition? *Dans L’Europe en Formation*. 2017/1. № 382. P. 33-46.
20. Drezner, D. W. The Realist Tradition in American Public Opinion. *Perspectives on Politics*. 2008. Vol. 6/1. P. 51-70. URL: https://www.researchgate.net/publication/231981283_The_Realist_Tradition_in_American_Public_Opinion (дата звернення: 17.12.2021).
21. Lucentini M. The outlook for US foreign policy under President Donald J. Trump. *Rivista di Studi Politici Internazionali*. NUOVA SERIE. 2016. Vol. 83, No. 4 (332). P. 577-588.
22. Moravcsik A. Why is U.S. Human Rights Policy so Unilateralist? *Multilateralism and U.S. Foreign Policy: Ambivalent Engagement*. /Ed. by Stewart Patrick and Shepard Forman. Boulder, CO: Lynne Rienner, 2001. P. 345-376. URL: <https://www.princeton.edu/~amoravcs/library/unilateralism.pdf> (дата звернення: 15.12.2021).
23. The cost of Trump’s foreign policy: Damage and consequences for U.S. and global security. A minority staff report, prepared for the use of the Committee on foreign relations US Senate. One Hundred Sixteenth Congress. Second session. October 21, 2020. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CPRT-116SPRT44275/html/CPRT-116SPRT44275.htm> (дата звернення: 22.12.2021).

References:

1. Ameryka i Yevropa u suchasnykh mizhnarodnykh transformatsiakh: Kolektyvna monohrafiia / Makarenko Ye. A., Pohorska I. I., Ryzhkov M. M. ta in. K. : Tsentri vilnoi presy, 2014. 542s.
2. Bzhezynskiy Zb. Vybir: svitove panuvannya chy svitove liderstvo; [per. z anh. A.Iu. Ishchenko]. K. : Vydavnychiy dim «Kyievo-Mohylianska akademiia», 2006. 203 s.
3. Brusylivska O.I. Hibrydna stratehiia administratsii D. Trampa u konteksti rekonfiguratsii svitoustroiu Mizhnarodni ta politychni doslidzhennia. 2019. Tom 23. Vyp. 32. 2019. S. 13-26.
URL: <https://doi.org/10.18524/2304-1439.2019.32.173834>
4. V Ukrainy nema bilshoho druha, nizh SShA. Pro shcho domovylasia Komisiia stratehichnoho partnerstva. Novynarnia. 17.11.2018. URL: <https://novynarnia.com/2018/11/17/us-ua-comission/>
5. Datsiuk O. Znaity 6 vidminnostei: yak zminyala rytoryka Trampa pislia peremohy na vyborakh. Hromadske. 30.11.2016. URL: <https://hromadske.ua/posts/tramp-obitsianky-vybory>
6. Dovhopol Ya. Zustrich Tramp – Putin: Tsia dyvna liubov do dyktatoriv. Ukrinform. 03.07.2019.
URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2732651-zustrich-tramp-putin-ca-divna-liubov-do-diktatoriv.html>
7. Dudko I. D. Fenomen stratehichnoho partnerstva SShA i Ukrainy: retrospektyva i suchasnist. Aktualni problemy vsesvitnoi istorii: stratehii partnerstva i spivrobitnytstva v mizhnarodnykh vidnosynakh : zb. nauk. pr.; redkol.: S. V. Tolstov (zah. red.) [ta in.]. Kyiv : DU «Instytut vsesvitnoi istorii NAN Ukrainy», 2015. S. 57–67.
8. Kudryk V. Samit G20: Tramp, Putin, zmina klimatu ta 39 kilogramiv kokajinu. Hromadske. 29.06.2019.
URL: <https://hromadske.ua/posts/samit-g20-tramp-putin-zmina-klimatu-ta-39-kilogramiv-kokajinu>
9. Rozputenko I. Ukraina – stratehichniy soiuzyk SShA? Matrix. 11.09.2019.
URL: <https://matrix-info.com/ukrayina-strategichnyj-soyuznyk-ssha/>
10. Strutyńska T., Hushpit O. Yevropeyskiy napriam zovnishnoi polityky Donalda Trampa. Visnyk prykarpat'skoho universytetu. Politolohiia. Tom 1 № 13 (2019). S. 179-184.
11. SShA atakuvaly v Syrii aviabazu syl Asada. Radio Svoboda. 07.04.2017.
URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news/28415594.html>
12. SShA i svit KhKhI stolittia / Kolektyvna monohrafiia pamiaty Ye. Kaminskoho / [retsenty: H.M. Perepelytsia, L.O. Leshchenko, V.P. Horbatenko, B.O. Parakhonskyi] / Monohrafiia. K. : Tsentri vilnoi presy, 2012. 658 s.
13. “Tomahavky” Trampa. Shcho kazhut pro aviaudar po Syrii u SShA, Yevropi ta Rosii. TSN. 07.04. 2017.
URL: <https://tsn.ua/svit/tomagavki-trampa-scho-kazhut-pro-aviaudar-po-siryi-u-ssha-yevropi-ta-rosiyi-910095.html>
14. Tramp skasuvav zustrich z Putynym cherez ukraïnskykh moriakiv. Ukrainska pravda. 29.11.2018.
URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2018/11/29/7199739/>
15. Ukraina pidypsala onovlenu redaktsiiu Dorozhnoi karty Ukraina-NATO z oboronno-tekhnichnoho spivrobitnytstva. Rada natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy. 12.12.2019.
URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/3439.html>
16. Frydman Dzh. SShA zalyshtasia yedynym hlobalnym liderom. Holos Ameryky. 28.06.2010.
URL: <http://www.voanews.com/russian/news/EM-Feedman-2010-06-28-97343044.html>
17. Shamara I.M., Kostandi D.R. Suchasni kontseptsii zovnishnoi polityky SShA: mozhlyvosti ta realnist. Visnyk KhNU imeni Karazina. Seriya: Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm. 2019. Vyp. 10.
18. Anthony N.C. The Illusive Search for a Trump Doctrine: Implications for U.S. Foreign Policy. Journal of Political Science and Public Affairs. 2017. Vol. 5. Issue 1. URL: <https://www.longdom.org/open-access/the-illusive-search-for-a-trump-doctrine-implications-for-us-foreign-policy-36292.html>
19. Dimitrova A. Trump's “America First” Foreign Policy: The Resurgence of the Jacksonian Tradition? Dans L'Europe en Formation. 2017/1. № 382. P. 33-46.
20. Drezner, D. W. The Realist Tradition in American Public Opinion. Perspectives on Politics. 2008. Vol. 6/1. P. 51-70.
URL: https://www.researchgate.net/publication/231981283_The_Realist_Tradition_in_American_Public_Opinion
21. Lucentini M. The outlook for US foreign policy under President Donald J. Trump. Rivista di Studi Politici Internazionali. NUOVA SERIE. 2016. Vol. 83, No. 4 (332). P. 577-588.
22. Moravcsik A. Why is U.S. Human Rights Policy so Unilateralist? Multilateralism and U.S. Foreign Policy: Ambivalent Engagement. /Ed. by Stewart Patrick and Shepard Forman. Boulder, CO: Lynne Rienner, 2001. P. 345-376.
URL: <https://www.princeton.edu/~amoravcs/library/unilateralism.pdf>
23. The cost of Trump's foreign policy: Damage and consequences for U.S. and global security. A minority staff report, prepared for the use of the Committee on foreign relations US Senate. One Hundred Sixteenth Congress. Second session. October 21, 2020. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CPRT-116SPRT44275/html/CPRT-116SPRT44275.htm>

Dudko I. D. D. Trump foreign policy course under conditions of the new world order formation

The author made an observation of foreign policy course of the United States of America during D. Trump presidency. The United States foreign policy in the 21st century is strategically oriented to global leadership, forming of the new world order, and active application of information space as a foreign policy instrument that is supposed to implement national interests. Such an approach causes significant

consequences due to presidential administrations activity, their realization and reaction to global challenges and threats that appear as a result of single countries and their alliances policy.

The author of the article has made attempts to analyze D. Trump foreign policy course during his presidency. Controversial rhetoric of the candidate during the election campaign considerably differs from D. Trump foreign policy as a president. Early election campaign includes public statements about renewal of relationships with the Russian Federation, staying apart from being involved in conflicts in the Middle East, refusal to extend idea of democracy in the world, reluctance to use military troops as means of solving problems in international relations.

The article focuses on American-Russian and American-Ukrainian relationships that seemed to be controversial from time to time. D. Trump foreign policy doctrine is identified and described. Its essence is in escalation for de-escalation. The author singled out and described the situations, which demonstrate public statements as effective means used in information space for strengthening of president's power and foreign policy of the United States.

The author came to the conclusion that D. Trump policy course and his international political subjectness reflect unstable policy movement from interventionism to isolationism.

Keywords: *foreign policy of the USA; American-Ukrainian relationships; new world order; international political subjectness; information space.*